

IV MUUD FINANTSTURUD

INVESTEERIMISFONDID

Investeeringufondide **tootlust** on 2006. aasta septembri lõpust mõjutanud baasintressimäärade tõus, aktsiahindade kiire tõus ning sellele järgnenud globaalne aktsiahindade korrigeerimine 2007. aasta alguses ja suvel (vt joonis 1). Enim avaldas see mõju aktsiafondide tootlusele, mis hoolimata üles-alla kõikumisest kasvas septembri lõpuks libiseva aasta arvestuses keskmiselt 32%ni. Baasintressimäärade kasvades tõusis ka rahaturufondide keskmine tootlus, mis septembri lõpu seisuga oli 3,3%ga nelja aasta kõrgeimal tasemel. Intressifondide keskmine tootlus – 3,2% – oli septembri lõpus peaaegu kolm korda kõrgem eelmise aasta keskmisest.

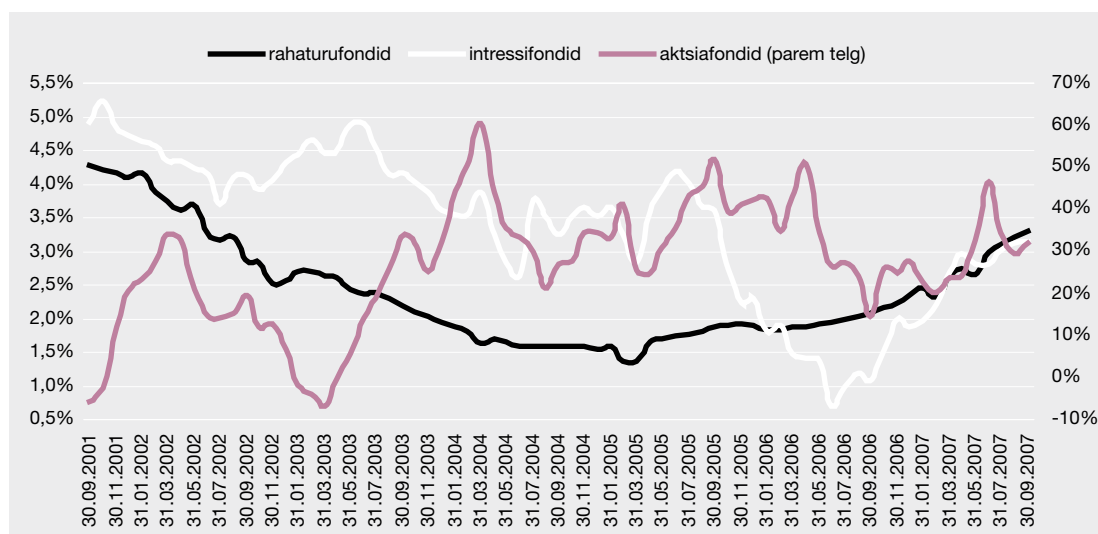
Investeeringufondide **varade kasv** hakkas kõrge võrdlusbaasi tõttu ja aktsiaturgude korrigeerimise mõjul 2007. aasta kevadel aeglustuma ning taandus septembri lõpuks aasta arvestuses 48%ni (vt joonis 2). Juuli lõpus – enne seda, kui rahutused finantsturgudel mõju avaldasid – saavutas investeeringufondide varade maht 25,6 miljardi krooniga oma rekordtaseme. Septembri lõpuks ilmutas augustis aktsiahindade korrigeerimise mõjul märkimisväärselt kahanenud investeeringufondide vara-

de maht taas kasvamärke ja küündis 24,9 miljardi kroonini.

Investeeringufondide varade aastakasvust 46% tulenes **varade tootlusest**. Ülejäänud ehk ligikaudu 4,4 miljardit krooni oli investeeringufondidesse paigutatud uus kapital, mis on võrreldes eelmise aastaga suurenenud ligi kolmandiku võrra. Lõviosa uutest investeeringutest hõlmasid investeeringud aktsiafondidesse, kuhu paigutati aasta arvestuses 5,2 miljardit krooni ehk peaaegu kaks korda enam kui aasta tagasi. Septembri lõpuks aastaga veerandi võrra kahanenud rahaturufondide varad vähenesid 1,2 miljardi krooni suuruse raha väljavoolu mõjul, mida leevendas veidi nende fondide tootluse kasv. Hoolimata intressifondide tootluse mitmekordistumisest põhines intressifondide varade kasv ligikaudu 90% ulatuses uuel kapitalil.

Residentide osakaal aktsiafondide osakuomanike hulgas langes veelgi, vähenedes aastatagusest ligikaudu 59%lt 54%le. Sellest omakorda alla poole ehk 43% moodustasid eraisikud.

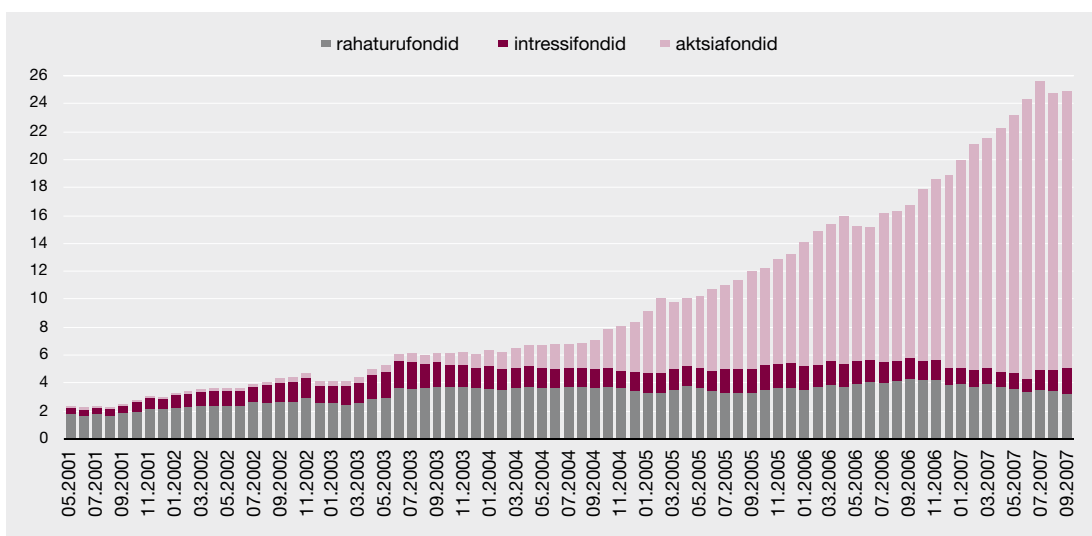
Välisvarade osakaal fondide varade mahus hakkas 2006. aasta IV kvartalis taas tasapisi tõusma

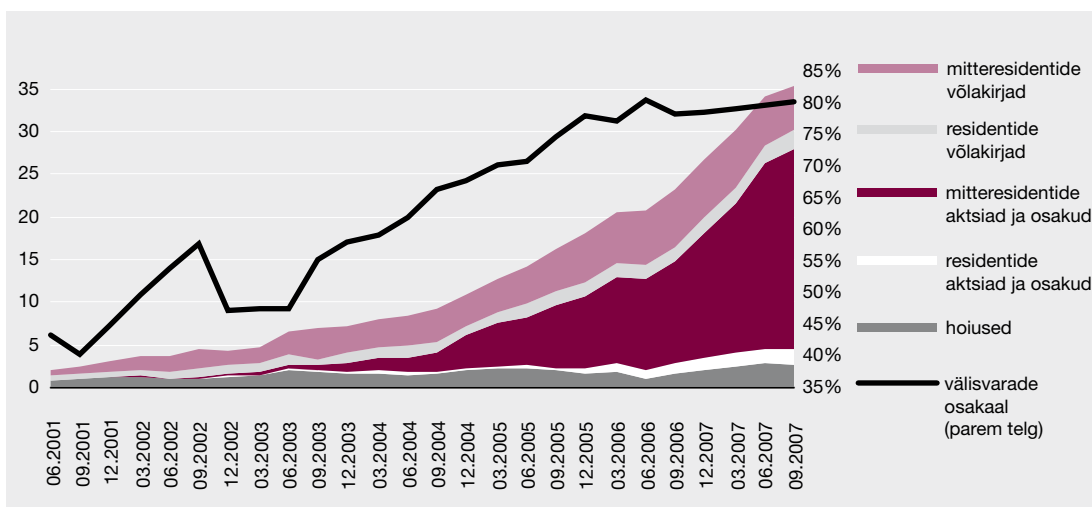
Joonis 1. Investeeringufondide keskmine tootlus

ja hõlmas 2007. aasta septembri lõpus 80% (vt joonis 3). Välisvarade osatähtsus fondide varades on suurenenud peamiselt mitteresidentide aktsiatesse ja osakutesse tehtud investeeringute tõttu. Septembri lõpuks oli nende maht kasvanud aasta-ga peaaegu kahekordseks (11,6 mld krooni võrra). Euroopa Liidu turgudele suunatud investeeringute

maht kasvas ligi 60% võrra: aastatagusest 76%lt septembri lõpuks 78%ni välisvaradest (vt joonis 4). Eesti aktsia-, võlakirja- ja fonditurule emiteeritud instrumentide kogumaht Eestis registreeritud investeerimis- ja pensionifondide varades on vähenenud 11%ni ehk 3,9 miljardi kroonini.

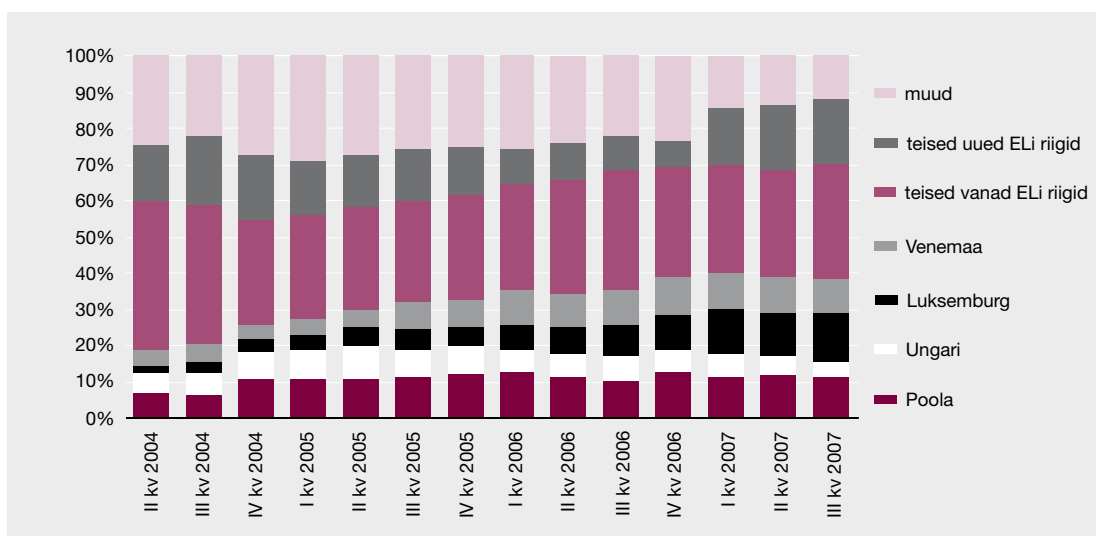
Joonis 2. Investeerimisfondide varade maht kuu lõpus (mld kr)

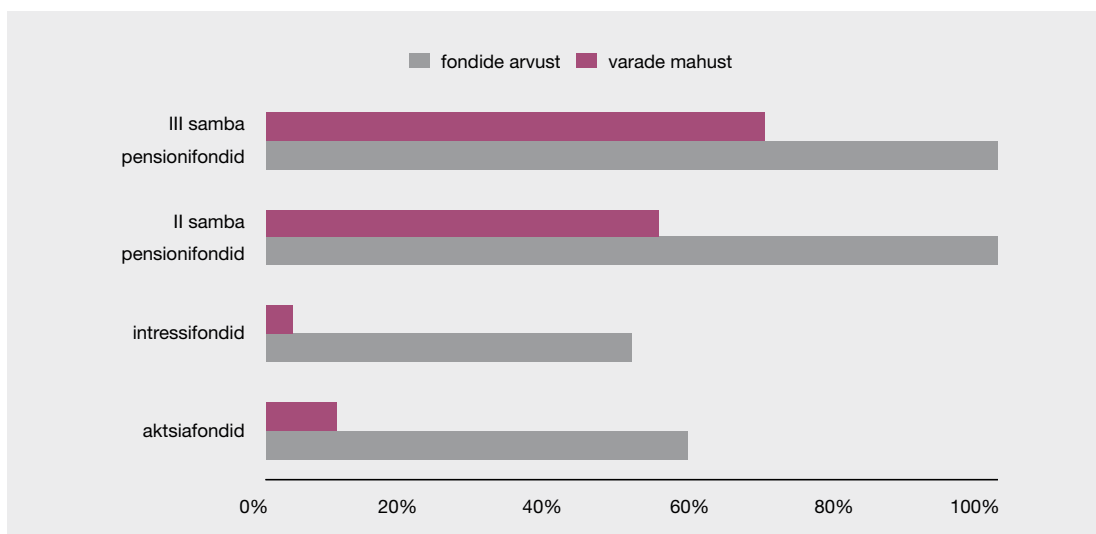
Joonis 3. Investeerimis- ja pensionifondide varade struktuur (mld kr) ja välisvarade osakaal kuu lõpus

Eestis registreeritud pensionifondid eelistavad üha enam paigutada raha teistesse fondidesse (vt joonis 5). Investeeringufondide aktsiatesse või osakutesse olid septembri lõpu seisuga investeerinud kõik pensionifondid, sealhulgas kolmanda samba pensionifondid üle kahe kolmandiku ja teise samba pensionifondid üle poole oma vara-

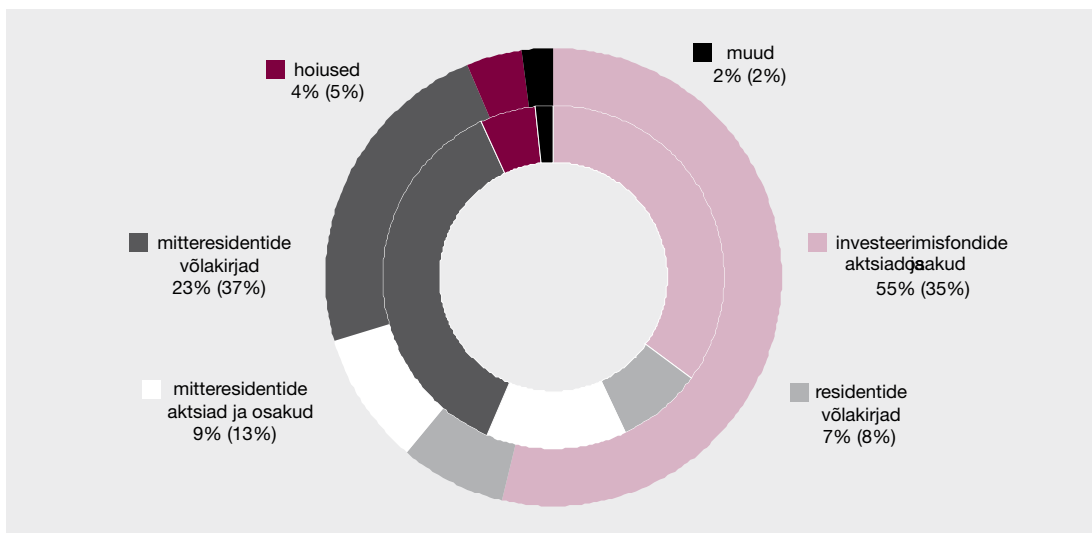
dest. Aktsia- ja intressifondidest olid teistesse fondidesse kapitali paigutanud küll vähemalt pooled, kuid investeeringute maht oli suhteliselt tagasihoidlik: 10% aktsiafondide ja 4% intressifondide puhul. Viimasel poolaastal lisandus avatud investeerimisfondide hulka **kuus uut aktsiafondi ja kaks uut intressifondi**. Aktsiafondide hulk täie-

Joonis 4. Investeeringus- ja pensionifondide välisinvesteeringud residentsuse järgi kvartali lõpus

Joonis 5. Fondidesse investeerivate fondide osakaal 30. septembril 2007

Joonis 6. Teise samba pensionifondide varade struktuur 30. septembril 2007 (sulgudes 30. septembril 2006)

nes 1. aprillist tegevusloa saanud ASi Avaron Asset Management, Sampo Panga ja LHV fondidega, mille varade maht moodustas septembri lõpus 4,6% aktsiafondide varade kogumast. Seevastu intressifondide varade kogumaht kasvas Hansapanga uue võlakirjafondi ja Sampo Panga intressistrateegia fondi turule tuleku mõjul rohkem kui viiendiku võrra. Uute aktsiafondide populaarseimad investeerimispiirkonnad on Kesk- ja Ida-Euroopa. Intressifondide varad paigutatakse peamiselt Euroopa Liidu võlainstrumentidesse.

PENSIONIFONDID JA -KINDLUSTUS

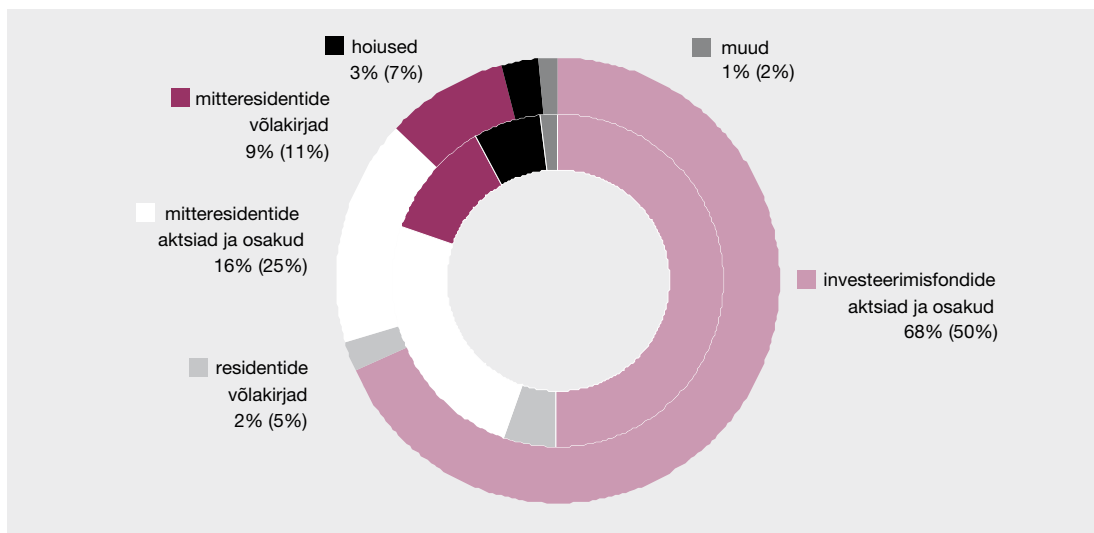
2007. aasta oktoobri lõpu seisuga oli pensionisüsteemi **teise sambaga** liitunud ligikaudu 553 000 inimest ehk umbes 60% tööealisest elanikkonnast. Teise samba fondide maht kasvas viimase aasta jooksul 54% ehk 3,6 miljardi krooni võrra ning oli septembri lõpus 10,2 miljardit krooni.

Kolmanda samba pensionifondidega oli 2007. aasta oktoobri lõpuks liitunud umbes 41 000 inimest ehk ligikaudu 4,5% tööealisest elanikkonnast.

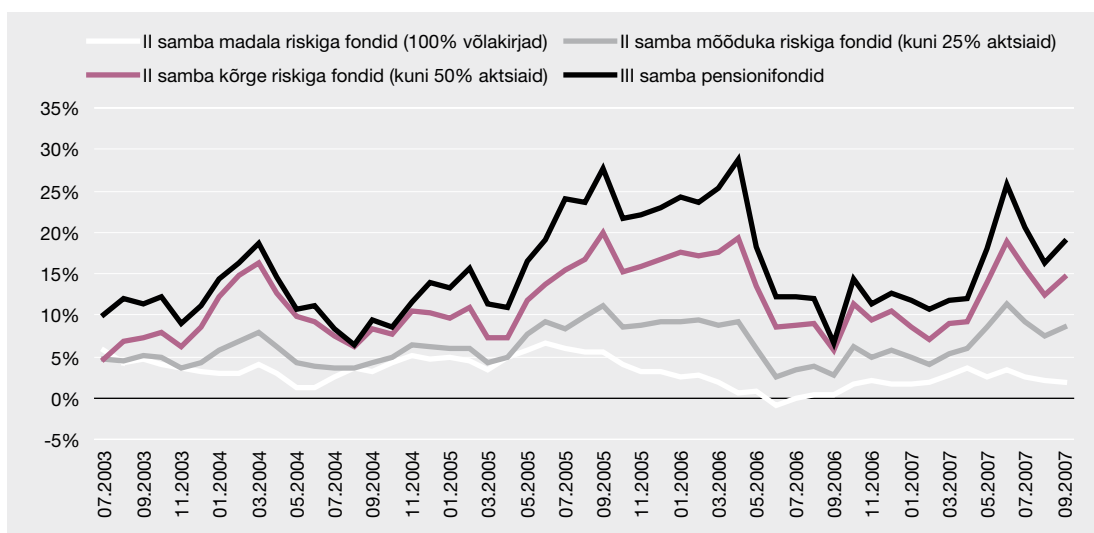
Kolmanda samba fondide kogumaht kasvas aastaga 68% ehk 400 miljoni krooni võrra. Koos pensionikindlustusega oli kolmanda samba maht 2007. aasta III kvartali lõpus 3 miljardit krooni, millest pensionifondide osa moodustas 32,8%.

Pensionifondide **varade struktuuris** on jätkunud viimaste kvartalite arengusuundumused. Teise samba pensionifondide varade struktuuris on jätkuvalt suurenenud investeerimisfondide aktsiate ja osakute osakaal (vt joonis 6). Kui aasta tagasi oli vastav näitaja 35%, siis sellel aastal oli fondidesse investeeritud 54% varadest. Fondidesse investeerimine on positiivne areng, kuivõrd see aitab riske paremini hajutada.

Ka kolmanda samba pensionifondide investeringutes oli III kvartali seisuga suurenenud teiste instrumentide arvel investeerimisfondide aktsiate ja osakute osakaal – 50%lt 68%le (vt joonis 7). Riikide ning piirkondade lõikes on viimase aasta jooksul suurenenud pensionifondide varades Lääne-Euroopa riikide osakaal. Vähenenud on eelkõige investeeringud Kesk- ja Ida-Euroopa riikidesse (36%lt 29%le).

Joonis 7. Kolmanda samba pensionifondide varade struktuur 30. septembril 2007 (sulgudes 30. septembril 2006)

Joonis 8. Pensionifondide aastatootlus kuu lõpus

Eesti pensionifondide **aastatootlus** järgib maailma finantsturgude arengut. Vaatamata märkimisväärsetele korrektsioonidele finantsturgudel on kõigi pensionifondide tootlus olnud viimase aasta jooksul siiski positiivne (vt joonis 8). Tootlus on seni olnud üldjoontes väga hea, kuivõrd ajaliselt on maailmamajanduse soodne olukord ning Eesti pensionifondide senine tegutsemisaeg kokku langenud. Tootluse vähenemist tulevikus ei saa aga välistada.

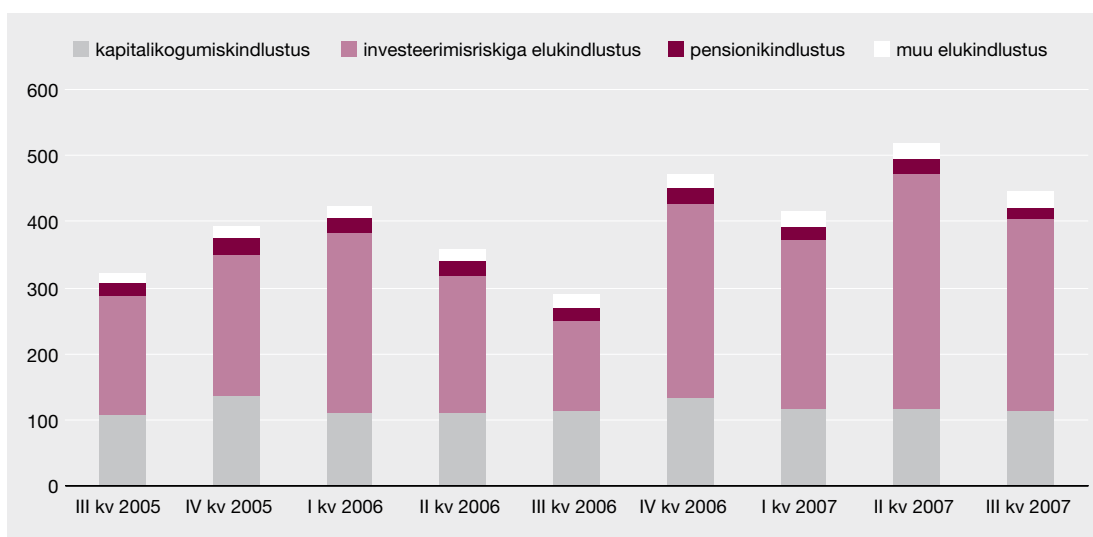
KINDLUSTUS

Elukindlustus

Elukindlustusseltside turu arengut iseloomustab viimasel aastal Euroopa äriühingute moodustamine Eestis. See tähendab, et mõned elukindlustusseltsid koordineerivad oma tegevust Balti riikides Eestis asutatud ettevõtete kaudu. Elukindlustusseltside, sealhulgas Euroopa ettevõtetenä tegutsevate elukindlustusseltside **kasum** oli viimase aasta jooksul (2006. a IV kvartalilt 2007. a III kvartalini) 201 miljonit krooni. See on varasema aasta näitajast üle kolme korra suurem.

Ainult Eesti residentide sõlmitud kindlustuslepingutega koguti **brutopreemiaid** viimase aasta jooksul 1,8 miljardit krooni. Aasta jooksul suurenes kogutud brutopreemiate maht 26,5% võrra. Kõige enam panustasid mahu kasvu taas investeerimisriskiga elukindlustuslepingutega kogutud brutopreemiad, mis suurenesid aasta jooksul 44% võrra (vt joonis 9).

Elukindlustusseltside **bilansimaht** oli 2007. aasta III kvartali lõpus 7,8 miljardit krooni. Aasta jooksul suurenes see 3,2 miljardi krooni ehk 49% võrra. Investeerimisriskiga elukindlustuslepingute investeeringud moodustasid III kvartali lõpus 52% elukindlustusseltside bilansimahust. Viimase aasta jooksul on need investeeringud suurenenud 2,3 miljardi krooni ehk 130% võrra. Ülejäänud kindlustuslepingute katmiseks tehtud **investeeringute struktuuris** on viimasel aastal jätkuvalt tõusnud aktsiate ja muude väärtpaberite osakaal (32%lt 45%ni) ning vähenenud võlakirjade ja muude fikseeritud tulumääraga väärtpaberite oma (51%lt 40%le).

Joonis 9. Elukindlustusseltside kogutud brutopreemiad (mln kr)

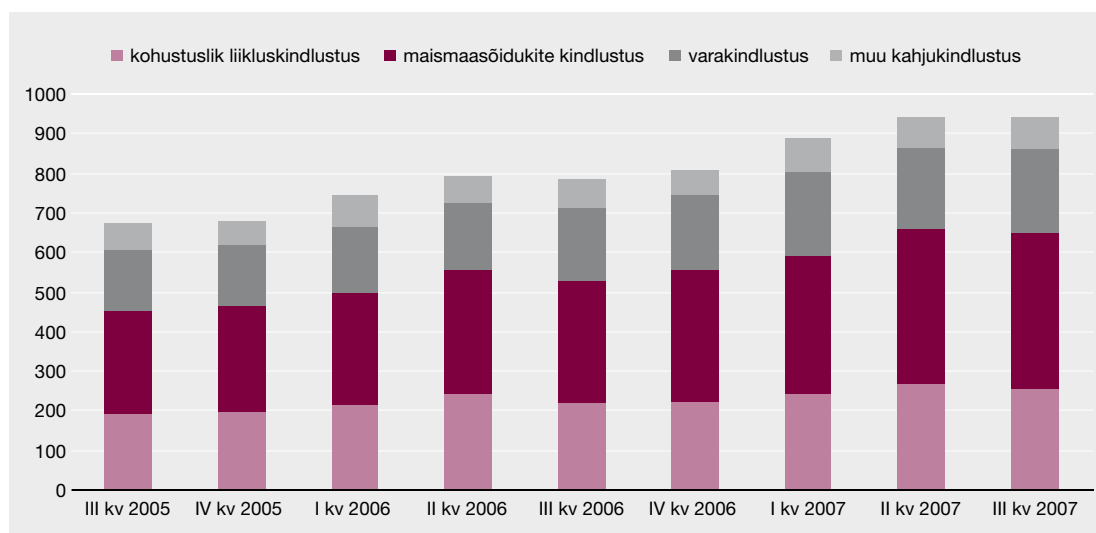
Kahjukindlustus

Kahjukindlustusseltside **kasum** oli 2007. aastal 406 miljonit krooni, mis on võrreldes 2006. aasta näitajaga 4% võrra suurenenud.

Kahjukindlustusseltside **туруosade** jaotus on aastaga suuresti muutunud. See on peamiselt tingitud konkurentsi kasvust. Turuosa on oluliselt suurendanud ühe panga asutatud varakindlustusselts, mis haaras oma esimese tegevusaasta jooksul 8% turuosa.

Brutopreemiaid koguti kahjukindlustusseltsides viimase aasta jooksul 3,6 miljardit krooni, mis on 19% enam võrreldes eelmise aasta sama perioodiga. Suurima panuse kahjukindlustusseltside brutopreemiate mahu kasvu andsid taas maismaasõidukite kindlustus (aastakasv 25%) ning varakindlustus (21%; vt joonis 10).

Kahjukindlustusseltside **koondbilansi** maht ulatus 2007. aasta III kvartali lõpus 4,8 miljardi kroonini, suurenedes viimase aastaga ligi 1 miljardi krooni ehk 24% võrra. Kahjukindlustusseltside investeeringud moodustasid bilansist 87% ehk sama palju kui aasta tagasi. **Investeeringute struktuuris** on hakanud suurenema aktsiate ja osakute osakaal (2007. a I kvartalis moodustasid aktsiad ja osakud 6,8% ja III kvartalis 11,4% investeeringutest) ning vähenema võlakirjade ja muude fikseeritud tulumääraga väärtpaberite oma (I kvartali 73%lt 66%le III kvartalis). Taas võib aga nentida, et kahjukindlustusseltside investeeringud on võrdlemisi konservatiivsed.

Joonis 10. Kahjukindlustusseltside kogutud brutopreemiaid (mln kr)